

Over stempels, brieven en tarieven – afl. 138

De achterkant van mooie meisjes -een mysterie ontraadseld

De vraag kwam helemaal uit Amerika. Frank Ennik, secretaris/redacteur van 'the Netherlands Philatelists of California' stelde hem. Hans Kremer, prominent lid van deze vereniging en regelmatig schrijvend in 'Netherlands Philately', speelde hem door. Zij waren benieuwd naar de betekenis van het stempel IIA dat zij op poststukken aantroffen:

Hans Kremer deponeerde de vraag op verschillende plaatsen en dat leverde een breed scala aan antwoorden op. De meeste begonnen met: 'Ik weet het niet zeker, maar het zou kunnen zijn dat...'. Het stempel werd vooral aangetroffen op Ansichtkaarten die in de jaren van de Eerste Wereldoorlog portvrij verstuurd werden. De kleur was rood of vele tinten grijs- blauw. Sommigen dachten aan censuur, maar eigenlijk kon die optie gelijk doorgestreep worden. Censuur was in Nederland alleen mogelijk in gebieden waar de staat van beleg gold (langs de

grenzen, in de interneringskampen) en veel kaarten met stempel IIA hadden met dat gebied niets te maken. Ook naar een verband met de organisatie van de veldpost werd tevergeefs gezocht.

Toen iemand de kaarten omdraaide, borrelden nieuwe ideeën op, want alle kaarten toonden mooie meisjes, of andere romantische voorstellingen. Een vooraanstaand filatelist uit Landsmeer suggereerde: 'Misschien is het wel zo dat dit stempel specifiek

werd aangebracht op (in Nederland geïmporteerde) glamourkaarten welke - naar de normen van toen- niet als onzedelijk werden beschouwd. En dus de tedere soldatenziel niet in verwarring konden brengen !'

De kaarten hadden nog een tweede gemeenschappelijk kenmerk: ze waren allemaal afkomstig van Duitse uitgevers. Lag daar de sleutel? Het antwoord kwam dichterbij toen er ook Duitse (veldpost) kaarten opdoken, met IIA als opdruk of stempel (afbeelding volgende blz.)

Het antwoord op de vraag van Hans Kremer kwam uiteindelijk van een ansichtkaartenspecialist uit Duitsland. Helmfried Luers heeft een prachtige website ontwikkeld rond de geschiedenis van de Duitse ansichtkaart (www.tpa-project.info) en was ook nog zo vriendelijk om de vragen over IIA per kerende mail te beantwoorden. Hij stuurde bovendien een artikel uit The Postcard Album (nr. 23), het TPA-magazine waarin deze kwestie kort besproken wordt.

Het komt erop neer dat de ansichtkaart bij de kwaliteitscontrole na het drukproces gekwalificeerd werd als 'niet perfect', 'mindere kwaliteit', 'tweede keus'. Zulke kaarten moesten tegen een lagere prijs verkocht worden en dat verklaart misschien waarom er zo veel door soldaten (in de kantines van kazernes?) gekocht en verstuurd zijn. Soms komt men ook de kwalificatie IA op kaarten tegen ('superieure kwaliteit').

Dat de kaarten met IIA van mindere kwaliteit zijn, is overigens niet waarneembaar en Helmfried Luers vermoedt dat het stempel door enkele uitgevers geplaatst werd om kaarten tegen een lagere prijs te kunnen verkopen. De concurrentie in de Duitse ansichtkaartenbranche was moordend, er waren wel samenwerkingsverbanden met onderlinge prijsafspraken, maar dit was een manier om die te ontduiken.

John Dehé

